

Олена БОНЧИК

здобувачка освітньо-професійної програми

«Менеджмент» ЗУНУ

Науковий керівник - д.е.н., професор кафедри менеджменту,

публічного управління та персоналу ЗУНУ

Руслан АВГУСТИН

ХАРАКТЕРИСТИКИ ФАКТОРІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОРГАНІЗАЦІЇ

Сучасний світ характеризується швидким розвитком науки, техніки та технологій, що вимагає від організацій постійного вдосконалення та адаптації до змін. У таких умовах інноваційний потенціал організації виступає як ключовий фактор, який визначає можливості підприємства успішно конкурувати на ринку, розвиватися та забезпечувати стійкість своєї діяльності. Зростання інноваційного потенціалу дозволяє підприємствам забезпечувати конкурентні переваги, покращувати ефективність виробництва, знижувати витрати та забезпечувати соціально-економічний розвиток країни. Зважаючи на це, проблема вивчення та розробки методів підвищення інноваційного потенціалу організацій набуває особливої актуальності.

Різні фактори впливають на інноваційний потенціал організації, формуючи сприятливе або несприятливе середовище для розвитку та впровадження інновацій. Ці фактори можна класифікувати на внутрішні та зовнішні. Внутрішні фактори пов'язані з самою організацією, її структурою, ресурсами, процесами та управлінням, тоді як зовнішні фактори відносяться до ринкових, соціально-економічних, політичних та інших умов, що існують поза межами організації [1].

Детальна характеристика внутрішніх факторів, що впливають на інноваційний потенціал організації, включає наступні аспекти:

Корпоративна культура: Сприятлива корпоративна культура, яка заохочує креативність, пошук нових ідей, ризикованість та відкритість до змін, є важливою передумовою для розвитку інноваційного потенціалу. Культура, яка підтримує взаємодію між співробітниками, крос-функціональну комунікацію та обмін знаннями, сприяє виникненню та реалізації інноваційних ідей.

Стратегія: Чітка стратегічна орієнтація на інновації та визначення пріоритетних напрямків розвитку допомагає організації зосередитися на тих інноваціях, які відповідають її потребам та можливостям. Стратегія також має враховувати алокацію ресурсів та механізми оцінки результатів інноваційної діяльності.

Структура організації: Гнучка структура, яка забезпечує швидке прийняття рішень, адаптацію до змін та ефективне управління

проектами, сприяє розвитку інноваційного потенціалу. Відкритість до партнерства, співпраця з іншими організаціями, науковими установами та вищими навчальними закладами також можуть підвищити інноваційний потенціал.

Ресурси: Наявність достатніх матеріальних, фінансових, технічних та інформаційних ресурсів є ключовою для успішного створення та впровадження інновацій. Організації повинні ефективно управляти своїми ресурсами, забезпечувати належне фінансування інноваційних проектів, вдосконалювати технологічну базу та забезпечувати доступ до актуальної інформації.

Організація та управління: Ефективне управління інноваційним процесом включає планування, координацію, контроль та мотивацію. Важливо встановити чіткі процедури та механізми, які сприяють виявленню, оцінці та реалізації інноваційних ідей, а також створити систему показників для оцінки ефективності інноваційної діяльності.

Кваліфікація та мотивація персоналу: Висококваліфікований персонал, здатний генерувати нові ідеї та реалізовувати інноваційні проекти, є одним з основних активів організації. Необхідно забезпечити постійне навчання, розвиток компетенцій та кар'єрний ріст співробітників, а також створити систему мотивації, яка заохочує інноваційну активність.

Науково-технічна база: Наявність сучасної науково-технічної бази, включаючи науково-дослідницькі лабораторії, експериментальні стенди та обладнання, сприяє створенню нових технологій та розвитку інноваційного потенціалу. Організація повинна підтримувати та оновлювати свою науково-технічну базу для підтримки інноваційної діяльності на високому рівні.

Врахування цих внутрішніх факторів та їх взаємодія допомагають організаціям розуміти, як вони можуть забезпечити успішний розвиток свого інноваційного потенціалу. Оптимізація кожного з цих факторів, їх адаптація до специфіки організації та постійний контроль за ефективністю впровадження можуть допомогти створити стійкі конкурентні переваги та прискорити інноваційний розвиток компанії [2].

При аналізі внутрішніх факторів важливо також враховувати їх взаємозв'язок та взаємний вплив один на одного. Наприклад, корпоративна культура впливає на мотивацію персоналу, а структура організації може відігравати ключову роль у сприйнятті та реалізації стратегічних інноваційних пріоритетів. Таким чином, комплексний підхід до розгляду внутрішніх факторів може допомогти створити більш точне розуміння їх ролі в формуванні інноваційного потенціалу організації.

Одночасно організації потрібно враховувати зовнішні фактори, такі як ринкові умови, конкуренцію, технологічні тенденції, законодавство та політичні рішення, соціально-економічні та культурні фактори, а також доступність фінансування та партнерів. Адаптація до зовнішніх умов та врахування їх впливу на інноваційний потенціал може допомогти підприємствам краще реагувати на зміни та використовувати можливості, що виникають у зовнішньому середовищі.

Детальна характеристика зовнішніх факторів, що впливають на інноваційний потенціал організації, охоплює наступні аспекти:

Ринкові умови: Ситуація на ринку, така як попит на продукцію, конкуренція, ціноутворення та бар'єри входу, можуть впливати на можливості інновацій та стратегічні рішення організації. Аналіз ринкових умов може допомогти визначити пріоритетні напрямки інновацій та пристосувати інноваційну стратегію до змін у ринковому середовищі.

Технологічні тенденції: Сучасні технологічні розвідки та тенденції, такі як цифрові технології, штучний інтелект, Інтернет речей, можуть відкривати нові можливості для інновацій та змінювати ландшафт конкуренції. Важливо відстежувати технологічні тенденції, адаптувати їх до потреб організації та впроваджувати відповідні інновації для забезпечення конкурентних переваг.

Законодавство та політичні рішення: Закони та нормативно-правові акти, політичні рішення та регуляторна політика можуть впливати на інноваційну діяльність організації. Підприємства повинні враховувати ці фактори, адаптувати свою діяльність до правового середовища та використовувати можливості, що надаються державними програмами стимулювання інновацій.

Соціально-економічні та культурні фактори: Соціальні, економічні та культурні особливості середовища, в якому діє організація, також можуть впливати на інноваційний потенціал. Серед них відносяться рівень освіти населення, цінності та ставлення до інновацій, соціальна мобільність, рівень економічного розвитку регіону тощо. Організації повинні враховувати ці фактори при розробці та впровадженні інноваційних проектів, щоб вони були прийнятні для місцевої спільноти та адекватно відповідали потребам ринку.

Глобалізація: Процеси глобалізації відкривають нові можливості для співпраці, обміну знаннями та технологіями, а також забезпечують доступ до глобального ринку. Однак, вони також призводять до збільшення конкуренції та необхідності пристосування до нових викликів. Організації повинні постійно аналізувати та враховувати

вплив глобалізації на свій інноваційний потенціал та адаптуватися до змін у міжнародному середовищі.

Екологічні фактори: Сучасні екологічні виклики, такі як зміна клімату, забруднення навколишнього середовища, вичерпання природних ресурсів, ставлять перед організаціями завдання розробки та впровадження екологічно сталого та енергоефективного обладнання, технологій та продуктів. Ці фактори впливають на інноваційні пріоритети та вимагають розробки нових підходів до організації виробничих процесів.

Врахування зовнішніх факторів та їх вплив на інноваційний потенціал організації дозволяє краще розуміти середовище, в якому вона функціонує, та адаптуватися до змін. Організації повинні систематично аналізувати зовнішні фактори, враховувати їх вплив на свою інноваційну діяльність та розробляти стратегії, що допоможуть їм створити конкурентні переваги на ринку.

Розуміння того, як зовнішні фактори впливають на інноваційний потенціал, допомагає організаціям визначити свої переваги та недоліки, а також виявити можливі загрози та можливості, пов'язані з зовнішнім середовищем. Це, у свою чергу, сприяє розробці ефективних інноваційних стратегій, які враховують реальні умови діяльності організації та її потенціал для подальшого розвитку.

Організації повинні також будувати гнучкі та адаптивні структури, що дозволяють їм швидко реагувати на зміни у зовнішньому середовищі та впроваджувати інновації, які відповідають їх потребам та можливостям. Успішна адаптація до зовнішніх факторів та ефективне управління інноваційним потенціалом вимагає постійного навчання, розвитку компетенцій, співпраці та обміну знаннями на всіх рівнях організації.

Отже, успішне поєднання внутрішніх та зовнішніх факторів дозволяє організації оптимізувати свій інноваційний потенціал та досягти конкурентних переваг на ринку. Важливо проводити систематичний аналіз цих факторів, оцінювати їх вплив та розробляти стратегії для розвитку інноваційного потенціалу в умовах постійних змін.

Список використаних джерел:

1. Августин Р.Р., Демків І.О. Управлінські інновації як чинник підвищення конкурентоспроможності підприємств. //Ефективна економіка. – 2020. – № 4. – URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2020/16.pdf
2. Августин Р.Р. Конкурентоспроможність та основні поняття, що її характеризують. //Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія Економіка. – 2007. – Випуск 21. – С.39-44.